
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПЛАТИ ВНЕСКІВ ДО ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ ФІЗИЧНИМИ ОСОБАМИ – СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯКІ Є ПЛАТНИКАМИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ

УДК 336.231:368.914.2

Сандюк Г. О. (Sandyuk A. A.)

Національний університет кораблебудування ім. адмірала С.О. Макарова

Стаття присвячена проблемному й на сьогоднішній день питанню – сплаті обов'язкових внесків до Пенсійного фонду України фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності.

Ключові слова: мінімальний обов'язковий внесок, Пенсійний фонд, фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності.

The article considers the question of natural person's – subject of entrepreneurial activity payments of insurance fee to Pension Fund of Ukraine.

Key words: minimum insurance fee, Pension Fund, natural person – subject of entrepreneurial activity

Сплата єдиного податку передбачена Указом Президента України "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" №746/99 від 03.07.1998 в редакції від 28.06.1999. Цей документ є основним нормативним актом, який вже більше 10 років регулює цей альтернативний спосіб оподаткування, хоча Конституція і Закон України "Про систему оподаткування" чітко визначають, що податкові платежі до бюджету регулюються виключно законами України про оподаткування.

З часу запровадження спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності вона, ефективність її функціонування значно знизилась [8].

Фізособи-підприємці, що застосовують спрощену систему, несуть знижене податкове навантаження, однак при цьому не сплачують додаткові внески до Пенсійного фонду, щоб їхній загальний внесок дорівнював, принаймні, мініальному. Хоча згодом вони будуть претендувати на мінімальні пенсії. [9]

У минулому, 2009 році, урядом було зроблено спробу зобов'язати підприємців – "спрощенців" сплачувати додаткові внески до Пенсійного фонду України. Це спричинило ряд правових колізій.

Кошти до Пенсійного фонду надходять від розподілу коштів від єдиного податку в розмірі 42 відсотків. Хоча такий розподіл здійснювався з самого початку запровадження спрощеної системи оподаткування, багато років нічого не було зроблено для персоніфікованого обліку сплати таких внесків у Пенсійному фонді. Крім того, розмір таких відрахувань істотно менше, ніж навіть від мінімальної заробітної плати найманих працівників. Спроба вирішити цю проблеми була зроблена Кабінетом Міністрів України шляхом прийняття Постанови від 14 квітня 2009 року №366. Даною постановою було передбачено, що фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування (фіксований податок, єдиний податок), та члени сімей зазначених осіб, які беруть участь у провадженні такими суб'єктами підприємницької діяльності та не перебувають з ними у трудових відносинах, сплачують страхові внески в порядку, визначеному Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" (абзац перший пункту 1). При цьому сума страхового внеску з урахуванням частини фіксованого або єдиного податку, що перерахована до Пенсійного фонду України, повинна становити не менш як один мінімальний розмір страхового внеску за кожен рік.

Постановою від 21 травня 2009 року №505 Кабінет Міністрів України установив порядок сплати та зарахування сум внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, сплачених відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2009 року №366.

Постанови №366 та №505 спричинили невдоволення широкого кола суб'єктів підприємницької діяльності, податковий тиск на яких підвищився. За результатами розгляду позову групи підприємців Окружний адміністративний суд міста Києва 28.09.2009 виніс постанову, якою визнав незаконною та скасував Постанову Кабінету Міністрів України від 14.04.2009 р. №366 з моменту її прийняття.

Дія Постанов №366 та №505 була зупинена Указом Президента України від 2 листопада 2009 року №890/2009, а пізніше скасована постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2010 року №278.

Треба зазначити, що для скасування цих постанов були численні істотні підстави, оскільки вони були прийняті з грубим порушенням Конституції України, а саме: частини першої статті 67, пункт 1 частини другої статті 92, пункту 6 частини першої статті 92, відповідно до яких питання, пов'язані з оподаткуванням та соціальним захистом встановлюються виключно законами.

А відтак визначення актами Кабінету Міністрів України порядку сплати єдиного податку та внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування фізичними особами – підприємцями, які обрали особливий спосіб оподаткування, порядку сплати та зарахування сум таких внесків не відповідає й конституційним приписам, за якими єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України, до виключних повноважень якої належить прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85, стаття 91 Конституції України).

6 травня 2010 року депутати від опозиції зареєстрували в парламенті оновлений проект Закону "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" ([№4112](#)), яким пропонують реформувати дану систему відповідно до власного бачення.

Законопроектом пропонується визначити, що фізособа є застрахованою особою у Фонді соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонді загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, а от у Пенсійному фонді України лише у разі сплати страхових внесків до ПФУ в сумі, не меншій ніж мінімальний страховий внесок. Доплати до мінімального страхового внеску в ПФУ є добровільними.

Коаліція натомість готує свій законопроект [9].

На сьогоднішній день сплата додаткових внесків до Пенсійного фонду носить, як і раніше добровільний характер відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Однак, принцип, що

громадяни, які мають право на отримання мінімальної пенсії, зобов'язані платити мінімальний страховий внесок у Пенсійний фонд, видається справедливим.

Реформування податкової системи, яке новий уряд задекларував в переліку своїх пріоритетів, важко уявити без реформування спрощеної системи оподаткування, тому очевидно, що відповідний закон буде прийнятий вже в поточному році [9].

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996 // www.rada.gov.ua
2. Законом України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.2003 // www.rada.gov.ua
3. Указ Президента України № 462/2010 від 31.03.2010 // www.rada.gov.ua
4. Указ Президента України №890/2009 від 02.11.2009 "Про зупинення дії окремих постанов Кабінету Міністрів України" // www.rada.gov.ua
5. Постанова Кабінету Міністрів України №366 від 14.04.2009 "Про сплату внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування" // www.rada.gov.ua
6. Постанова Кабінету Міністрів України №505 від 21.05.2009 "Про порядок сплати та зарахування сум внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, сплачених фізичними особами – суб'єктами підприємницької діяльності, які обрали особливий спосіб оподаткування" // www.rada.gov.ua
7. Постанова Кабінету Міністрів України №278 від 24.03.2010 "Про внесення змін, скасування та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів Кабінету Міністрів України" // www.rada.gov.ua
8. Молдован О. Спрощена система оподаткування: "опозиційний" варіант // Економічна правда. – 13.05.2010. – <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/05/13/235154/>

9. [Молдован](#) О. Спрощена система оподаткування: щодо ініціатив нової влади// Економічна правда. – 30.04.2010.

<http://www.epravda.com.ua/publications/2010/05/13/235154/>